

Activa Mutua

Informe anual

Anàlisi dels accidents de treball amb baixa per sobreesforços a Catalunya

Activa Mutua
Departament de Prevenció de Riscos Laborals

Observatori de Sinistralitat
Any 2017

SECRETARIA DE ESTADO
DE LA SEGURIDAD SOCIAL
DIRECCIÓN GENERAL
DE ORDENACIÓN DE
LA SEGURIDAD SOCIAL

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ

2. ANÀLISI DESCRIPTIVA

- 2.1 Evolució i comparativa interanual (període 2015-2017).
- 2.2 Índex d'incidència per província.
- 2.3 Distribució percentual i incidència per sectors econòmics.
- 2.4 Distribució percentual per activitat.
- 2.5 Distribució percentual per grups d'activitat.
- 2.6 Distribució percentual per grups d'ocupació.
- 2.7 Distribució percentual per desviació.
- 2.8 Distribució percentual per tipus d'activitat física específica.
- 2.9 Distribució percentual i incidència per sexe.
- 2.10 Distribució percentual per interval d'edat i sexe.
- 2.11 Distribució percentual segons la part general del cos lesionada.
- 2.12 Distribució percentual segons la part específica del cos lesionada.

3. CONCLUSIONS

1. INTRODUCCIÓ

Activa Mútua ha realitzat un estudi sobre la incidència dels Accidents de Treball Amb Baixa (ATAB¹) en jornada de treball causats per sobreesforços durant l'any 2017 a la Comunitat Autònoma de Catalunya.

L'objectiu principal d'aquest informe és:

- Determinar els principals factors de risc i les variables presents en els ATAB per sobreesforços de les empreses afiliades a Activa Mútua a Catalunya.
- Establir estratègies d'actuació dirigides a reduir la incidència d'aquest tipus d'accidents.

Per a la realització de l'estudi, d'anàlisi descriptiu, s'han utilitzat les bases de dades corporatives d'Activa Mútua. Els camps principals analitzats han estat: sexe, edat, antiguitat a l'empresa, activitat econòmica de l'empresa, lloc geogràfic, plantilla, etc.

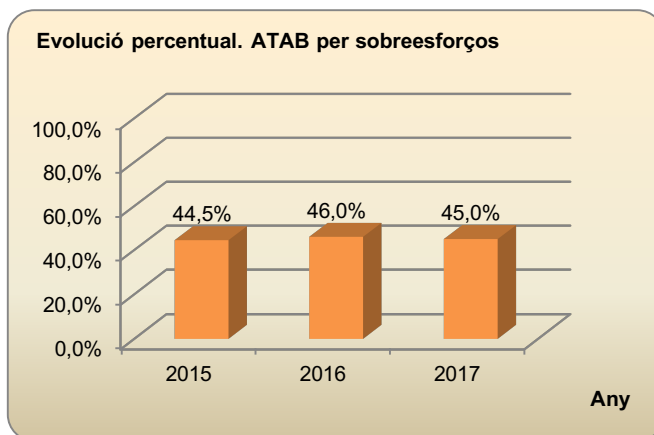
¹ *Exclosos accidents in itinere i recaigudes.*

2. ANÀLISI DESCRIPTIVA

2.1 Evolució i comparativa interanual (període 2015-2017).

L'any 2017 van ser declarats 4031 Accidents de Treball Amb Baixa (ATAB) en jornada de treball per sobreesforços, el que representa el 45,0 % sobre el total d'ATAB declarats a Activa Mútua a Catalunya. S'observa que el pes percentual s'ha mantingut molt homogeni durant els tres últims anys.

Gràfic 1.

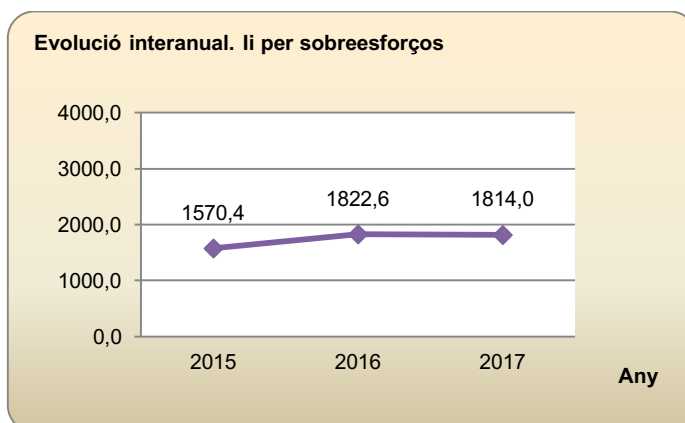
Al comparar les taxes d'incidència per sobreesforços durant el mateix període de temps, s'observa que l'any 2017 han disminuït el 0,48 % respecte a l'any 2016 (vegeu taula 1 i gràfic 2).

Taula 1.

	2015	2016	2017
Nre. ATAB	7841	9117	9562
(*) li ATAB	3531,3	3962,0	4033,0
Nre. ATAB per sobreesforços	3487	4194	4301
Percentatge ATAB per sobreesforços	44,5 %	46,0 %	45,0 %
(*) li sobreesforços	1570,4	1822,6	1814,0

(*) li Índex d'incidència per cada 100.000 afiliats. Treballadors per compte d'altri amb les contingències cobertes.

Gràfic 2.

2.2 Incidència per província.

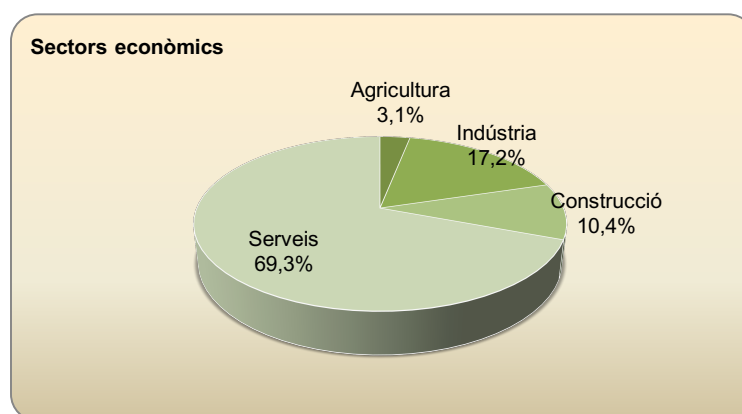
Taula 2.

PROVÍNCIA	Nre.	(*)Ii
BARCELONA	1878	1767,3
TARRAGONA	1457	1824,6
LLEIDA	593	1726,0
GIRONA	373	2244,6
Total	4301	1814,0

(*) Ii Índex d'incidència per cada 100.000 afiliats.
Treballadors per compte d'altri amb les contingències cobertes.

2.3 Distribució percentual i incidència per sectors econòmics.

Gràfic 4.

Tal i com s'esperava el percentatge d'ATAB per sobreesforços al sector serveis és significativament superior en relació als altres sectors econòmics, perquè el percentatge de treballadors afiliats a Activa Mútua que pertanyen a aquest sector és més gran. En comparar la taxa d'incidència observem que és més elevada al sector de la construcció, seguit dels sectors de la indústria, de l'agricultura i serveis (Taula 3).

Taula 3.

SECTOR ECONÒMIC	Nre.	Percentatge	(*)Ii
AGRICULTURA	133	3,1 %	1891,9
INDÚSTRIA	741	17,2 %	2474,0
CONSTRUCCIÓ	448	10,4 %	3712,6
SERVEIS	2979	69,3 %	1584,2
TOTAL	4301	100,0 %	1814,0

(*) Ii Índex d'incidència per cada 100.000 afiliats.
Treballadors per compte d'altri amb les contingències cobertes.

2.4 Distribució percentual per activitat.

Taula 4

CCAE 2009	Nre.	Percentatge	Acumulat	(*)li
Activitats sanitàries	434	10,1 %	10,1 %	1927,6
Administració pública, Defensa i Seguretat Social obligatòria	373	8,7 %	18,8 %	1441,2
Activitats especialitzades de la construcció	248	5,8 %	24,5 %	3431,5
Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte vehicles de motor i motocicletes	233	5,4 %	29,9 %	1916,7
Comerç al detall, excepte el comerç de vehicles de motor i motocicletes	210	4,9 %	34,8 %	1475,3
Serveis a edificis i activitats de jardineria	201	4,7 %	39,5 %	2935,3
Activitats de serveis socials amb allotjament	193	4,5 %	44,0 %	4002,6
Construcció d'immobles	191	4,4 %	48,4 %	4201,0
Serveis de menjar i begudes	183	4,3 %	52,7 %	1114,7
Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips	165	3,8 %	56,5 %	4067,6
Indústries de productes alimentaris	163	3,8 %	60,3 %	3561,8
Altres activitats professionals, científiques i tècniques	147	3,4 %	63,7 %	6745,7
Serveis d'allotjament	134	3,1 %	66,8 %	1853,9
Activitats esportives, recreatives i d'entreteniment	129	3,0 %	69,8 %	3319,5
Transport terrestre; transport per canonades	119	2,8 %	72,6 %	2322,4
Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	113	2,6 %	75,2 %	2276,6
Agricultura, ramaderia, caça i activitats dels serveis que s'hi relacionen	111	2,6 %	77,8 %	1855,8
Educació	91	2,1 %	79,9 %	575,1
Fabricació de maquinària i equips ncaa	63	1,5 %	81,4 %	3114,7
Altres activitats de serveis personals	61	1,4 %	82,8 %	1580,2
Activitats relacionades amb l'ocupació	54	1,3 %	84,0 %	4045,7
Emmagatzematge i activitats afins al transport	45	1,0 %	85,1 %	1840,7
Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars a les empreses	40	0,9 %	86,0 %	1775,0
Activitats de serveis socials sense allotjament	39	0,9 %	86,9 %	2130,4
Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	32	0,7 %	87,7 %	5009,1
Indústries del paper	31	0,7 %	88,4 %	2951,9
Activitats de recollida, tractament i eliminació de residus; activitats de valorització	30	0,7 %	89,1 %	5042,0
Indústries tèxtils	25	0,6 %	89,7 %	1876,4
Activitats de les llars que donen ocupació a personal domèstic	24	0,6 %	90,2 %	383,6
Fabricació de begudes	22	0,5 %	90,7 %	2115,9
Metal·lúrgia; fabricació de productes bàsics de ferro, acer i ferroaliatges	22	0,5 %	91,2 %	2687,0
Fabricació de mobles	22	0,5 %	91,7 %	3720,9
Activitats de lloguer	20	0,5 %	92,2 %	2058,0
Reparació i instal·lació de maquinària i equips	19	0,4 %	92,7 %	1976,3
Activitats associatives	19	0,4 %	93,1 %	1054,6
Confecció de peces de vestir	17	0,4 %	93,5 %	1459,9
Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	17	0,4 %	93,9 %	1523,3
Reparació d'ordinadors, d'efectes personals i efectes domèstics	17	0,4 %	94,3 %	4316,5
Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistelleria i esparteria	16	0,4 %	94,7 %	2288,2
Indústries químiques	15	0,3 %	95,0 %	608,4
Restant	215	5,0 %	100,0 %	
TOTAL	4301	100,0 %		1814,0

(*) li Index d'incidència per cada 100.000 afiliats.
Treballadors per compte d'altri amb les contingències cobertes.

Per a establir quines activitats econòmiques han estat les més afectades s'han calculat els percentils 75 tenint en compte els índexs d'incidència i la població protegida. Es mostra quines són les activitats econòmiques on es produeix la major sinistralitat per accident de treball i on la població afiliada és major.

Taula 5.

Percentil. Població més del 75	Percentil. Índex incidència del 75
	Activitats especialitzades de la construcció
	Activitats de serveis socials amb allotjament
	Indústries de productes alimentaris
	Construcció d'immobles
	Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips
	Activitats esportives, recreatives i d'entreteniment

2.5 Distribució percentual per grups d'activitat.

Taula 6.

Grup d'activitat	Nre.	Percentatge	Acumulat
Indústries manufactureres	688	16,0 %	16,0 %
Activitats sanitàries i de serveis socials	666	15,5 %	31,5 %
Comerç a l'engròs i al detall; reparació de vehicles de motor i motocicletes	556	12,9 %	44,4 %
Construcció	448	10,4 %	54,8 %
Administració pública, Defensa i Seguretat Social obligatòria	373	8,7 %	63,5 %
Activitats administratives i serveis auxiliars	330	7,7 %	71,1 %
Hostaleria	317	7,4 %	78,5 %
Activitats professionals, científiques i tècniques	179	4,2 %	82,7 %
Transport i emmagatzematge	173	4,0 %	86,7 %
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	147	3,4 %	90,1 %
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	133	3,1 %	93,2 %
Altres serveis	97	2,3 %	95,4 %
Educació	91	2,1 %	97,6 %
Subministrament d'aigua; activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació	49	1,1 %	98,7 %
Activitats de les llars que donen ocupació a personal domèstic; activitats de les llars que produeixen béns i serveis per a ús propi	24	0,6 %	99,3 %
Informació i comunicacions	14	0,3 %	99,6 %
Activitats financeres i d'assegurances	7	0,2 %	99,7 %
Activitats immobiliàries	6	0,1 %	99,9 %
Indústries extractives	5	0,1 %	100,0 %
TOTAL	4301	100,0 %	

(*) Li Índex d'incidència per cada 100.000 afiliats.
Treballadors per compte d'altri amb les contingències cobertes.

Aproximadament el 90 % dels accidents va tenir lloc en 10 grups d'activitat: indústries manufactureres (16,0 %); activitats sanitàries i de serveis socials (15,5 %); comerç a l'engròs i al detall; reparació de vehicles de motor i motocicletes (12,9 %), i construcció (10,4 %). Tots presenten percentatges superiors al 10%.

2.6 Distribució percentual per grups d'ocupació.

Taula 7.

Grup d'ocupació	Nre.	Percentatge	Acumulat
Treballadors no qualificats	1267	29,5 %	29,5 %
Treballadors dels serveis i venedors de comerços i mercats	1022	23,8 %	53,2 %
Oficials, operaris i artesans d'arts mecàniques i d'altres oficis	872	20,3 %	73,5 %
Operadors d'instal·lacions i de màquines i muntadors	480	11,2 %	84,7 %
Personal de suport administratiu	223	5,2 %	89,8 %
Professionals científics i intel·lectuals	213	5,0 %	94,8 %
Tècnics i professionals de nivell mitjà	92	2,1 %	96,9 %
Agricultors i treballadors qualificats agropecuaris, forestals i pesquers	88	2,0 %	99,0 %
Sense especificar	33	0,8 %	99,7 %
Directors i gerents	11	0,3 %	100,0 %
TOTAL	4301	100,0 %	

El 84,7 % dels accidents va tenir lloc en 4 grups d'ocupació, que presenten percentatges superiors al 10,0 %: treballadors no qualificats (29,5 %); treballadors dels serveis i venedors de comerços i mercats (23,8 %); oficials, operaris i artesans d'arts mecàniques i d'altres oficis (20,3 %), i operadors d'instal·lacions i de màquines i muntadors (11,2 %).

2.7 Distribució percentual per desviació.

Taula 8

Codi de la desviació	Nre.	Percentatge	Acumulat
64 Moviments no coordinats, gestos intempestius, inoportuns	1377	32,0 %	32,0 %
71 Aixecar, transportar, aixecar-se	1254	29,1 %	61,1 %
79 Altra desviació coneguda del grup 70 però no esmentada anteriorment	252	5,9 %	67,0 %
72 Empènyer, estirar de	237	5,5 %	72,5 %
74 Manipular en rotació, en torsió una càrrega, un objecte, en girar-se	177	4,1 %	76,6 %
73 Dipositar una càrrega, un objecte, ajupir-se	159	3,7 %	80,3 %
69 Altra desviació coneguda del grup 60 però no esmentada anteriorment	149	3,5 %	83,8 %
75 Entrebancar-se, rrelliscar (sense caure), mentre es transporta una càrrega, un objecte, moviment en fals.	125	2,9 %	86,7 %
52 Caiguda d'una persona al mateix nivell, rrelliscada o ensopegada amb caiguda.	107	2,5 %	89,2 %
Restant	466	10,8 %	100,0 %
Total	4301	100,0 %	

El 61,1 % dels ATAB per sobreesforços són produïts per dos tipus de desviacions: moviments no coordinats, gestos intempestius, inoportuns (32,0 %), i aixecar, transportar o aixecar-se (29,1 %).

2.8 Distribució per tipus d'activitat física específica.

Taula 9

Activitat física específica	Nre.	Percentatge	Acumulat
Agafar amb la mà, subjectar a la mà, posar (en un pla horitzontal)	928	21,6 %	21,6 %
Transportar verticalment (alçar, aixecar, baixar, etc.) un objecte	709	16,5 %	38,0 %
Caminar, córrer, pujar, baixar, etc.	688	16,0 %	54,0 %
Fer moviments en un mateix lloc	371	8,6 %	62,7 %
Treballar amb eines manuals sense motor	241	5,6 %	68,3 %
Transportar horitzontalment (estirar, empènyer, fer rodar, etc.) un objecte	173	4,0 %	72,3 %
Transportar una càrrega (portar), per part d'una persona	165	3,8 %	76,1 %
Una altra activitat física específica coneguda del grup 60, però no esmentada anteriorment	110	2,6 %	78,7 %
Una altra activitat física específica coneguda del grup 40, però no esmentada anteriorment	101	2,3 %	81,0 %
Restant	817	19,0 %	100,0 %
Total	4301	100,0 %	

El 54,0 % dels ATAB es concentren en tres activitats físiques: agafar amb la mà, subjectar a la mà, posar (en un pla horitzontal) (21,6 %); transportar verticalment (alçar, aixecar, baixar, etc.) un objecte (16,5 %), i caminar, córrer, pujar, baixar, etc. (16,0 %).

2.9 Distribució percentual i incidència per sexe.

Taula 10.

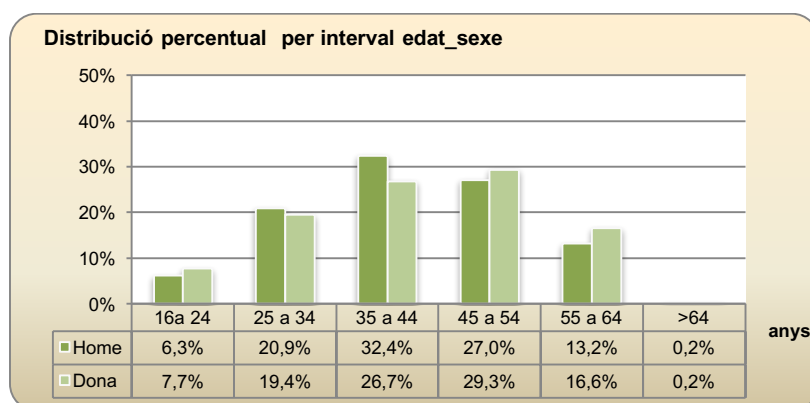
Sexe	Percentatge	(*) li	Raó M/F
Masculí	63,9 %	2230,5	1,63
Femení	36,1 %	1364,6	

(*) li Índex d'incidència per cada 100.000 afiliats.
Treballadors per compte d'altri amb les contingències cobertes.

S'observa que la incidència d'ATAB per sobreesforços és major en el sexe masculí respecte al femení.

2.10 Distribució percentual per interval d'edat i sexe.

Gràfic 5.

S'observa que tots dos sexes segueixen un perfil similar. No obstant això, en el sexe masculí el major percentatge d'ATAB per sobreesforços en jornada té lloc en l'interval de 35 a 44 anys, mentre que en el sexe femení es produeix en l'interval de 45 a 54 anys.

2.11 Distribució percentual segons la part general del cos lesionada.

Taula 11

Part lesionada	Sexe Masculí	Sexe Femení	Total
Extremitats superiors	23,9 %	31,0 %	26,5 %
Extremitats inferiors	26,3 %	19,3 %	23,8 %
Cap	0,2 %	0,1 %	0,2 %
Esquena	37,5 %	33,5 %	36,1 %
Coll	4,1 %	8,6 %	5,7 %
Tronc i òrgans	6,7 %	5,8 %	6,3 %
Altres localitzacions	1,3 %	1,7 %	1,4 %
TOTAL	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Les lesions a l'esquena representen el 36,1 % del total dels ATAB per sobreesforços. Les següents parts del cos amb més lesions són les extremitats superiors (26,5 %), seguides de les extremitats inferiors (23,8 %).

2.12 Distribució percentual segons la part específica del cos lesionada.

Taula 12.

Part lesionada	Sexe Masculí	Sexe Femení	Total
Esquena	37,5 %	33,5 %	36,1 %
Cames	16,8 %	10,0 %	14,4 %
Peu	9,0 %	9,0 %	9,0 %
Espatlla	8,0 %	8,2 %	8,1 %
Braç	7,9 %	9,4 %	8,4 %
Tronc	6,7 %	5,8 %	6,3 %
Mà	4,4 %	7,6 %	5,6 %
Coll	4,1 %	8,6 %	5,7 %
Canell	3,6 %	5,8 %	4,4 %
Altres localitzacions	1,3 %	1,7 %	1,4 %
Maluc	0,5 %	0,3 %	0,4 %
Cap	0,2 %	0,1 %	0,2 %
TOTAL	100,0 %	100,0 %	100,0 %

En ambdós sexes les lesions a l'esquena són les predominants, amb un 36,1 % del total dels ATAB per sobreesforços.

Tant al sexe masculí com al sexe femení la segona zona amb més lesions és a les cames, amb un 16,8 % i un 10,0%, respectivament.

3. CONCLUSIONS

- a) Els ATAB per sobreexforços declarats representen el 45,0 % del total dels ATAB. Al comparar les taxes d'incidència es constata un augment del 15 % respecte a l'any 2016.
- b) La major incidència d'ATAB per sobreexforços té lloc en el sector de la construcció, seguit pels sectors de la indústria, de l'agricultura, i els serveis.
- c) Les activitats on s'han de prioritzar les actuacions amb la finalitat de reduir els ATAB per sobreexforços són les següents:
  - Activitats especialitzades de la construcció.
  - Activitats de serveis socials amb allotjament.
  - Indústries de productes alimentaris.
  - Construcció d'immobles.
  - Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips.
  - Activitats esportives, recreatives i d'entreteniment.
- d) Aproximadament el 90 % dels accidents va tenir lloc en 10 grups d'activitat: indústries manufactureres (16,0 %); activitats sanitàries i de serveis socials (15,5 %); comerç a l'engròs i al detall; reparació de vehicles de motor i motocicletes (12,9 %), i construcció (10,4 %). Tots presenten percentatges superiors al 10 %.
- e) El 84,7 % dels accidents va tenir lloc en 4 grups d'ocupació, que presenten percentatges superiors al 10,0 %: treballadors no qualificats (29,5 %); treballadors dels serveis i venedors de comerços i mercats (23,8 %); oficials, operaris i artesans d'arts mecàniques i d'altres oficis (20,3 %), i operadors d'instal·lacions i de màquines i muntadors (11,2 %).
- f) El 54,0 % dels ATAB es concentra en tres activitats físiques: agafar amb la mà, subjectar a la mà, posar (en un pla horitzontal) (21,6 %); transportar verticalment (alçar, aixecar, baixar, etc.) un objecte (16,5 %), i caminar, córrer, pujar, baixar, etc. (16,0 %).
- g) El 61,1 % dels ATAB per sobreexforços són produïts per 2 tipus de desviacions: moviments no coordinats, gestos intempestius, inoportuns (32,0 %), i per aixecar, transportar o aixecar-se (29,1 %).
- h) La taxa d'incidència és major al sexe masculí en relació al sexe femení.
- i) En el sexe masculí el major percentatge de ATAB per sobreexforços en jornada té lloc en l'interval de 35 a 44 anys, mentre que en el sexe femení es produeix en l'interval de 45 a 54 anys.
- j) Les lesions a l'esquena representen el 36,1 % del total dels ATAB per sobreexforços. Les següents zones amb més lesions són les extremitats superiors (26,5 %), seguides de les extremitats inferiors (23,8 %).
- k) En ambdós sexes les lesions a l'esquena són les predominants, amb un 36,1 % del total dels ATAB per sobreexforços, seguides de les cames (16,8 %).

Activa Mutua

Informe anual. Observatori de sinistralitat

Autor: Departament de Prevenció de Riscos Laborals
d'Activa Mutua

Nota: La utilització en aquesta guia del masculí singular i plural no té intenció discriminatòria, i es refereix a dones i homes com a col·lectiu.

Codi de referència de SIG: D0.03.06.05.19/0

Atenció i servei permanent

Atenció a l'usuari:
902 323 232

Per a més informació:
<http://prevencion.activamutua.es>
prevencion@activamutua.es
www.activamutua.es

Queda prohibida la reproducció
total o parcial sense prèvia auto-
rització d'Activa Mútua